

Denisa Kysilková

Marie Curie-Sklodowska – „Trpěla jsem neustálým chladem během zim a někdy jsem dokonce omdlávala z hladu.“

Marie Curie-Sklodowska, rozená Maria Salomea Skłodowska, byla významná polská vědkyně. Většinu svého života strávila ve Francii, kde se zabývala výzkumy v oblasti fyziky a chemie. K jejím největším úspěchům patří: teorie radioaktivity, technika dělení radioaktivních izotopů. Za své úspěchy obdržela dvě Nobelovy ceny.

Zajímala jste se už od mala takovými to obory, jako je fyzika a chemie?

Ano, rozhodně. Moji rodiče byli oba učitelé, otec studoval na univerzitě v Petrohradě a poté byl učitelem matematiky a fyziky. Jako dítě jsem započala studium na dívčí měšťance, dále jsem pokračovala ve studiu na gymnáziu. O přírodní jevy jsem se zajímala od jakživa, ale můj otec mě od studií zrazoval. Když našel moje odborné knihy, zamykal mě za trest v podkrovním pokojíčku. Víte, neměla jsem to jednoduché, musela jsem se tajně učit na venkově u příbuzných.

Kam jste šla studovat dál, když vás rodina nepodporovala?

Následující rok jsem strávila ve Varšavě, přičemž jsem se ošklivě pohádala s otcem, kvůli rozhodnutí odstěhovat se. Ovšem ten na mě nadobro zanevřel. Našla jsem si tedy zaměstnání, a šetřila na univerzitní vzdělání. Jako žena však na polských univerzitách neobstojíte, nepřijmou vás. Spolu se sestrou jsme se tedy zapsaly alespoň na neoficiální tajnou Uniwersytet Latajacy. Mohla jsem se nerušeně vzdělávat, číst knihy, dopisovat si s významnými vědci, chodit do laboratoří, na přednášky a soukromá doučování, zkrátka všechno, co se týče toho abych se mohla vzdělávat.

Jaký jste měla vztah se sestrou?

Se sestrou jsme si byli blízké a pomáhali jsme si. Tudíž jsme se dohodly, že budu nejprve finančně podporovat ji, po dobu dvouletých lékařských studií v Paříži, výměnou za opětovanou pomoc později.

Pomohla vám sestra nazpátek?

Když už jsem nastřádala všechny potřebné finance, opustila jsem Polsko a vydala se do Francie. Nejprve jsem na krátkou chvíli využila přístřeší u sestry a švagra a následně si najala byt v Latinské čtvrti, kde jsem téhož roku pokračovala ve studiích fyziky, chemie a matematiky na Univerzitě v Paříži. Musím přiznat, že podmínky, v kterých jsem žila byli extrémní, neměla jsem skoro z čeho žít, trpěla jsem neustálým chladem během zim a někdy jsem dokonce omdlávala z hladu.

Jak jste se z toho všeho dostala?

Začala jsem pracovat v průmyslové laboratoři profesora Gabriela Lippmanna. Svoji vědeckou kariéru jsem však započala ve škole fyziky a chemie. Potřebovala jsem pro svojí práci prostornější laboratoř, kterou mi pak poskytl můj budoucí manžel, fyzik Pierre Curie. Začala jsem bez otálení pracovat, naše vzájemná náklonnost sílila s rostoucím zaujetím v práci toho druhého.

Jak se váš vztah nadále vyvíjel?

Pierrovu první žádost o ruku jsem odmítla, jelikož jsem měla v úmyslu vrátit se do vlasti, ale Pierre byl rozhodnut se za mnou v takovém případě vydat. Tak jsem jeho žádost přijmula, a 26. července 1895 jsme se vzali. Možná byste tomu nevěřila, ale jako róbu jsem měla laboratorní šaty. V Pierrovi jsem našla novou lásku, partnera, manžela a vědeckého spolupracovníka, jemuž jsem mohla plně věřit a spoléhat.

Na jakém objevu jste spolupracovali?

Rozhodla jsem, že se zaměříme na uran jako klíčový bod dalších možných objevů a výzkumů. Což se nám podařilo. Používáním Pierrova elektrometru jsem došla k závěru, že paprsky vycházející z uranu způsobují elektrickou vodivost vzduchu okolo vzorku. Napadla mě tudíž myšlenka, že radiace není důsledkem interakce molekul, ale že musí pocházet ze samotného atomu. Tato hypotéza se stala důležitým krokem k vyvrácení starověkého předpokladu, že atomy jsou nedělitelné.

Objevila jste radium to je velký úspěch, za který máte i Nobelovu cenu. Proč jste z počátku cenu odmítla?

Hlavní důvod byl ten, že jsme oba s manželem měli moc práce a Pierre navíc onemocněl, kvůli povinnosti každého laureáta udělit přednášku se ale do Švédska vypravil. Nakonec jsme měli radost, že je naše práce oceněna a přidělené finanční prostředky můžeme využít na další výzkumy.

Děkuji Vám za Váš čas a přeji Vám ještě hodně úspěchů do budoucna.